

De kunst van estate planning

VFP 2021/47

Over smaak valt niet te twisten. Of het nu gaat om een banaan aan de muur, een kleurig beeld of een oude meester: het is allemaal kunst, tenzij het kitsch is. Door particulieren gehouden kunst vertegenwoordigt niet zelden een aanzienlijke economische en/of emotionele waarde, zodat hiermee bij financiële planning terdege rekening moet worden gehouden. In dit artikel staat de fiscaliteit van in privé gehouden kunst centraal. Om tot uitdrukking te brengen dat hierbij de brede context het vertrekpunt vormt, gebruiken wij een fictieve casus als kapstok. Het verschil tussen kunst en kitsch vertaalt zich in dit verband in het soms genuanceerde onderscheid tussen ‘de kunst van estate planning’ en het adviseren op basis van gekunstelde constructies.

1. Casus

Sigrid en Mark zijn in algehele gemeenschap van goederen gehuwd. Sigrid heeft een dochter, Liliane. Mark heeft geen kinderen. Sigrid en Mark hebben hun bedenkingen bij de (alweer) nieuwe partner van Liliane, onder invloed van wie Liliane – meer dan hen lief is – geld aan luxe goederen uitgeeft.

Van de kant van Sigrid zijn enkele zeer waardevolle kunstvoorwerpen in de huwelijksgemeenschap ingebracht. Mark houdt 100% van de aandelen in Moving Fast BV (waarde € 5 miljoen), een vennootschap waarin een onderneming wordt gedreven op het gebied van mobiliteitsconcepten, met name snelle elektrische fietsen. Liliane is werkzaam in deze onderneming en vormt samen met Mark de drijvende kracht erachter.

De kunstcollectie van Sigrid bestaat voornamelijk uit twee voorwerpen: een oude meester met een waarde van € 1 miljoen die bij Sigrid en Mark thuis aan de muur hangt, en een als speculatieve investering aangekochte Chinese vaas die in een kluis wordt bewaard, met een (huidige) waarde van € 24 miljoen. Sigrid en Mark zouden het liefst (de waarde van) deze kunst zoveel mogelijk ten goede laten komen aan goede doelen. Voor wat betreft de oude meester denken zij aan een museum en voor (de opbrengst van) de Chinese vaas aan een ANBI die zich richt op onderzoek naar het voorkomen van nieuwe varianten van COVID-19 (Stichting Mutatie Preventie; verder Stichting MP genoemd).

2. Onderwerpen

Bij Sigrid en Mark leven in het licht van de geschetste situatie een aantal prangende vragen met betrekking tot de volgende onderwerpen:

1. legitieme portie (paragraaf 3.1);
2. betaling van erfbelasting in de vorm van kunst (paragraaf 3.2);
3. passende inrichting testamenten (paragraaf 3.3);
4. inkomstenbelastingaspecten en planningsmogelijkheden (paragraaf 3.4);
5. zeggenschap over vermogen (paragraaf 3.5).

3. Vraagstellingen en uitwerking

3.1 Vraagstelling 1: legitieme portie

Sigrid en Mark vragen zich af of zij via het maken van huwelijkse voorwaarden een regeling kunnen treffen die de kans kleiner maakt dat ten gevolge van het realiseren van hun specifieke wensen ten aanzien van de kunst de legitieme portie van Liliane geschonden wordt, zonder dat dit nadelige fiscale gevolgen heeft.

3.1.1 Bepalen omvang legitieme portie

Bij ontbinding van het huwelijk zijn Sigrid en Mark ieder voor 50% gerechtigd tot het totale vermogen. Bij vooroverlijden van Sigrid zou haar nalatenschap dus een waarde hebben van € 15 miljoen. De legitieme portie van Liliane bedraagt in dat geval € 3.750.000 (1/4 deel van de nalatenschap). Indien Sigrid echter na Mark zou komen te overlijden (en ook enig erfgenaam was van Mark), bedraagt de legitieme portie van Liliane zelfs € 15 miljoen.

De wens van Sigrid en Mark om hun gehele kunstbezit aan verschillende goede doelen toe te laten komen kan dus op basis van de geschetste uitgangspunten in strijd komen met de rechten van Liliane uit hoofde van de legitieme portie.

3.1.2 Legitieme portie beperken via huwelijkse voorwaarden

Om de legitieme portie van Liliane te beperken, besluiten Sigrid en Mark huwelijkse voorwaarden te maken waarin wordt bepaald dat Sigrid bij ontbinding van de huwelijksgemeenschap gerechtigd zal zijn tot 25% van het gemeenschappelijk vermogen en Mark voor 75%. Civielrechtelijk is deze aanpassing mogelijk op grond van art. 1:100 lid 1 Burgerlijk Wetboek (BW).

De legitieme portie van Liliane kan zodoende – in combinatie met een passende testamentkeuze door Mark (zie paragraaf 3.3.2 hierna) – worden beperkt tot maximaal 1/2 van 25% van het totale vermogen, wat bij de gekozen uitgangspunten neerkomt op een waarde van € 3.750.000.

¹ De auteurs zijn als belastingadviseur werkzaam bij KPMG Meijburg & Co te Amstelveen.

Bij de juiste aanpak zou deze legitieme portie kunnen worden voldaan in de vorm van de aandelen Moving Fast BV. Per saldo zou bij deze aanpak de kunst kunnen worden geschonken of nagelaten aan de betreffende goede doelen. Sigrid is zich bewust van het feit dat deze wijziging van huwelijkse voorwaarden in beginsel ook zal gelden indien het huwelijk onverhoopt door echtscheiding zal worden ontbonden.

3.1.3 Mogelijke fiscale gevolgen

Het feit dat deze aanpassing van de huwelijkse voorwaarden civielrechtelijk mogelijk is en ook de kans verkleint dat Liliane de wensen van haar moeder ten aanzien van de kunst zou kunnen frustreren, betekent nog niet automatisch dat deze aanpassing zonder fiscale gevolgen zal blijven.

3.1.3.1 Vervreemding voor aanmerkelijk belang?

De aandelen Moving Fast BV vormen voor Sigrid en Mark een aanmerkelijk belang in de zin van de Wet inkomstenbelasting 2001 (Wet IB 2001). Op basis van art. 4.16 lid 1 onderdeel e Wet IB 2001 vormt de voorgestelde wijziging van huwelijkse voorwaarden een (fictieve) vervreemding, waardoor een eventuele meerwaarde van de aandelen (waarde economisch verkeer onder aftrek van oorspronkelijke verkrijgingsprijs) in beginsel belast zou zijn tegen het momenteel geldende tarief van 26,9%.

Deze heffing wordt naar onze mening echter voorkomen, omdat deze overgang krachtens huwelijksvermogensrecht op grond van art. 4.17 Wet IB 2001 niet als een vervreemding wordt aangemerkt.

3.1.3.2 Schenking?

Over de vraag of het maken van huwelijkse voorwaarden waarbij een 'standaardhuwelijksgemeenschap' (50/50-gerechtigdheid) in een huwelijksgemeenschap met andere breukdelen aanleiding kan zijn voor heffing van schenkbelasting, lopen de meningen uiteen. Op grond van de 'basisarresten' van de Hoge Raad van 28 januari 1959 (*BNB* 1959/122) en 17 maart 1971 (*BNB* 1971/95) en eerdere uitspraken van de Staatssecretaris van Financiën (*Kamerstukken II* 2011/2012, 28 867, nr. 28), gesteund door recente jurisprudentie (bijvoorbeeld Rb. Noord-Holland 20 november 2020 (ECLI:NL:RBNHO:2020:9677)), menen wij dat nog steeds verdedigd kan worden dat ook een overgang naar een huwelijksgemeenschap met ongelijke breukdelen geen met schenkbelasting te belasten voltooide vermogensovergang is.

Wel moet in aanmerking worden genomen dat blijkens het besluit van de Staatssecretaris van Financiën van 29 maart 2018 (nr. 2018-45958) Sigrid en Mark de Belastingdienst op hun pad zullen vinden om een andersluidend standpunt in te nemen. Mogelijk moet hierover dan geprocedeerd worden, tenzij de hiervoor genoemde lopende

procedure reeds tot een finaal oordeel van de Hoge Raad heeft geleid en de wet (daarna) niet is aangepast.

3.2 Vraagstelling 2: kunstregeling via huwelijkse voorwaarden of testament?

Sigrid en Mark vragen zich af of in hun situatie voor de betaling van erfbelasting gebruik kan worden gemaakt van de zogenoemde 120%-regeling (zie art. 67 lid 3 Successiewet 1956; verder SW 1956). Meer specifiek is hun vraag of deze regeling ook zou kunnen worden toegepast indien de oude meester via huwelijksvermogensrecht wordt verkregen in plaats van via erfrecht.

3.2.1 Verkrijging oude meester via verblijvingsbeding

Mark en Sigrid overwegen om in hun huwelijkse voorwaarden een verblijvingsbeding op te nemen, op grond waarvan bij vooroverlijden van Sigrid alle tot de gemeenschap van goederen behorende bezittingen toekomen aan Mark. Op deze manier zou kunnen worden voorkomen dat vermogensbestanddelen onbedoeld bij dochter Liliane terecht kunnen komen, en dat Sigrid de met Mark gemaakte afspraken over de vermogensplanning eenzijdig zou kunnen aanpassen. Als gevolg van het contractuele beding wordt Mark bij overlijden van Sigrid in beginsel met € 7,5 miljoen bevoordeeld. Hij heeft immers op basis van de huwelijkse voorwaarde recht op 75% van € 30 miljoen en verkrijgt door het verblijvingsbeding de volle waarde van het gemeenschapsvermogen.

3.2.2 Verschuldigde erfbelasting door vooroverlijden Sigrid

Mark verkrijgt vanwege het overlijden van Sigrid € 7,5 miljoen door de werking van het verblijvingsbeding. Voor wat betreft de fiscale gevolgen hiervan, beperken wij ons in dit artikel tot de erfbelasting die Mark naar aanleiding hiervan verschuldigd is. Omdat Mark dit vermogen krijgt op grond van de verdeling van de huwelijksgemeenschap, en dus niet op grond van erfrecht, zou gedacht kunnen worden dat in het geheel geen erfbelasting verschuldigd is. Voor dit soort situaties kent de SW 1956 echter de zogenoemde fictiebepalingen, waardoor bepaalde niet-erfrechtelijke verkrijgingen toch in de heffing van erfbelasting worden betrokken.

Naar onze mening wordt in dit geval de verkrijging van € 7,5 miljoen door Mark in de heffing van erfbelasting betrokken op grond van art. 11 lid 2 SW 1956. Dit artikellid bepaalt dat indien een aandeel van een erflater in goederen ten gevolge van een overeenkomst bij zijn overlijden verblijft door een andere deelgenoot, deze voor de toepassing van de SW 1956 wordt aangemerkt als een erfrechtelijke verkrijging. Berekend naar de momenteel geldende erfbelastingvrijstellingen en tarieven, zou Mark in de gegeven situatie € 1.352.743 aan erfbelasting verschuldigd zijn. Mocht Liliane een beroep doen op haar legitieme portie, dan verkrijgt zij een vordering op Mark ter grootte van € 1.875.000, die bij haar wordt belast met erfbelasting

en bij Mark leidt tot een verlaging van zijn belastbare verkrijging.

3.2.3 Toepasselijkheid 'kunstregeling'?

Mark en Sigrid hebben gehoord dat zij mogelijk gebruik kunnen maken van de kwijtscheldingsregeling voor de erfbelasting (en eventuele daarmee verband houdende belastingrente), op grond waarvan verkrijgers van kunst uit een nalatenschap onder voorwaarden een kwijtschelding van erfbelasting kunnen krijgen ter hoogte van maximaal 120% van de waarde van het kunstvoorwerp.

In ruil voor de kwijtschelding van erfbelasting door de ontvanger moet het kunstvoorwerp dat tot de nalatenschap behoort worden overgedragen aan de staat. De kunstregeling kan enkel worden toegepast op verzoek (uiterlijk binnen acht weken na het opleggen van de aanslag erfbelasting). Dit verzoek kan na overlijden door de verkrijger worden gedaan, maar Mark en Sigrid kunnen ook tijdens leven laten toetsen of de oude meester in aanmerking komt voor de kunstregeling. Een speciaal aangestelde adviescommissie beoordeelt of het kunstobject voldoet aan de gestelde voorwaarden. Zo moet het kunstvoorwerp voor Nederland van nationaal cultuur- of kunsthistorisch belang zijn en hecht de commissie er waarde aan dat de kunst een goede bestemming krijgt, bijvoorbeeld een museum.

Mark en Sigrid zijn verheugd te horen dat zij de oude meester mogelijk ten goede kunnen laten komen aan een museum en tegelijkertijd erfbelasting kunnen besparen. De Chinese vaas zal naar verwachting niet kwalificeren voor de kunstregeling, omdat een nationaal cultuur- of kunsthistorisch belang ontbreekt. Sigrid en Mark vragen zich af of ook de erfbelasting die Mark ten gevolge van de toepassing van het verblijvingsbeding verschuldigd is onder de werking van de kunstregeling valt, en zo ja, voor welk deel. Door het verblijvingsbeding wordt civielrechtelijk immers de oude meester juist aan de nalatenschap onttrokken door deze toe te delen aan Mark bij wijze van zijn aandeel in de huwelijksgemeenschap.

Op grond van art. 1 SW 1956 wordt 'al hetgeen wat krachtens erfrecht wordt verkregen' belast met erfbelasting. Hieronder vallen naar onze mening ook fictieve verkrijgingen krachtens erfrecht. De oude meester wordt geacht te zijn verkregen uit de nalatenschap van Sigrid en wordt zodoende krachtens fictie bij Mark in de belastingheffing betrokken. De waarde van de (totale) verkrijging door Mark is (mede) afgeleid van de waarde van het kunstobject dat door Mark wordt verkregen en de kunstregeling zou naar onze mening redelijkerwijs zonder complicaties toepassing moeten kunnen vinden.

Toch moet helaas rekening worden gehouden met een minder gunstige uitwerking van de kunstregeling. Ook als de fictieve verkrijging in dit geval wordt erkend als een

verkrijging uit de nalatenschap, betreft dit in beginsel slechts 25% van het schilderij. Zo bekeken zou maximaal voor € 250.000 (25% van € 1 miljoen) gebruik kunnen worden gemaakt van de regeling. Mark zou dan 'slechts' een voordeel hebben van 20% van € 250.000, in plaats van 20% van € 1 miljoen.

3.2.4 Alternatief

Om te kunnen bereiken dat met de oude meester met een waarde van € 1 miljoen ook daadwerkelijk een kwijtschelding van erfbelasting van € 1,2 miljoen kan worden bereikt (en van een 'bonus' van € 200.000 gebruik kan worden gemaakt), zal gezien de voorgaande teleurstellende analyse naar een alternatief moeten worden gezocht. Hiertoe zal dan ook juist moeten worden gestreefd naar een situatie waarin het volledige schilderij tot de nalatenschap van Sigrid behoort, en waarin Mark het schilderij verkrijgt op grond van een regeling in haar testament; denk aan een legaat.

Teneinde iedere twijfel weg te nemen over deze route, nemen Sigrid en Mark het rigoureuze besluit om de huwelijksgemeenschap enige tijd na het maken van de huwelijkse voorwaarden volledig op te heffen en te verdelen overeenkomstig de breukdelen 25%-75%. Daarbij wordt de oude meester aan Sigrid toegedeeld en de aandelen Moving Fast en de Chinese vaas aan Mark. De nalatenschap van Sigrid bij haar vooroverlijden zou dan bestaan uit de oude meester met een waarde van € 1 miljoen en een onderbedelingsvordering op Mark van € 6,5 miljoen.

3.3 Vraagstelling 3: inrichting testamenten met het oog op de kunst?

Sigrid en Mark vragen zich af hoe hun testamenten eruit zouden kunnen zien na de hiervoor besproken verdeling van de huwelijksgemeenschap. Hierbij dient – uiteraard – onderscheid te worden gemaakt tussen het testament van Sigrid en dat van Mark.

3.3.1 Regelingen bij vooroverlijden van Sigrid

Als Sigrid zou komen te overlijden voor Mark, zou zij Mark en dochter Liliane tot erfgenamen kunnen benoemen voor 75%, respectievelijk 25%. Dit gebeurt dan onder toepassing van de wettelijke verdeling, zodanig dat de legitieme portie van Liliane niet wordt geschonden maar deze vooralsnog niet door haar kan worden opgeëist. Liliane krijgt daarmee een vordering van € 1.875.000 op Mark, die uiterlijk bij overlijden van Mark opeisbaar is.

Op deze wijze zou over de verkrijging van Mark € 977.742 aan erfbelasting verschuldigd zijn en over de verkrijging van Liliane € 357.868. De totale belastingschuld van € 1.335.610 komt door de wettelijke verdeling voor rekening van Mark, onder verrekening van de door Liliane verschuldigde erfbelasting met de vordering die zij op Mark krijgt uit hoofde van de wettelijke verdeling.

Zoals hiervoor aan de orde kwam, kan door overdracht van de oude meester maximaal € 1,2 miljoen aan kwijtschelding van erfbelasting worden verkregen. Door een recente goedkeuring van de Staatssecretaris van Financiën (besluit van 4 september 2020, nr. 2020-157866) kan in dit geval de faciliteit ook worden aangewend voor de kwijtschelding van de door Liliane verschuldigde erfbelasting. Dit vinden wij een redelijke uitleg van de wet. Zodoende kan de kwijtscheldingsfaciliteit maximaal worden benut.

Als Mark *na* Sigrid komt te overlijden, zou Mark de Stichting MP tot enig erfgenaam kunnen benoemen. Dit gebeurt dan onder de last van een legaat van de aandelen Moving Fast BV ten gunste van Liliane, tegen inbreng van de waarde van de vordering op hem uit hoofde van de wettelijke verdeling die na het overlijden van Sigrid tot stand is gekomen.

3.3.2 Regelingen bij vooroverlijden van Mark

Wanneer Mark als eerste zou komen te overlijden, zou hij de Stichting MP tot enig erfgenaam kunnen benoemen. Tevens zou hij een legaat tegen inbreng van de waarde ten gunste van dochter Liliane kunnen opnemen ter zake van de aandelen Moving Fast BV en een legaat van vruchtgebruik van de nalatenschap ten gunste van Sigrid.

Als Sigrid daarna zou overlijden, zou in het testament van Sigrid kunnen worden bepaald dat Stichting MP enig erfgenaam is. Dit onder de last van een legaat ten gunste van Liliane, bestaande in een zodanig bedrag dat zij de inbrengschuld ter zake van de aandelen Moving Fast BV die is ontstaan na het overlijden van Mark en opeisbaar is geworden door het overlijden van Sigrid, kan afbetalen.

3.4 **Vraagstelling 4: verbeteren inkomstenbelastingpositie in verband met kunst?**

Sigrid en Mark vragen zich vervolgens af hoe zij moeten omgaan met de kunst in de Nederlandse aangifte inkomstenbelasting en op welke wijze de (jaarlijkse) inkomstenbelastingheffing kan worden verlaagd door al bij leven (gedeeltelijk) uitvoering te geven aan de geschetste wensen voor de (eind)bestemming van het vermogen.

3.4.1 Vrijstelling box 3 voor kunstobjecten

Kunstobjecten die in privé worden gehouden worden in beginsel belast in box 3 (inkomen uit sparen en beleggen) op basis van een wettelijk vastgesteld forfaitair rendement, tegen 31%. Op grond van art. 5.3 lid 2 onderdeel c juncto art. 5.8 lid 1 Wet IB 2001 is kunstbezit dat wordt gebruikt voor persoonlijke doeleinden en niet hoofdzakelijk (voor meer dan 70%) als belegging wordt gehouden, vrijgesteld van inkomstenbelasting. Omdat de oude meester ter decoratie aan de muur hangt in de woning van Sigrid en Mark, zal niet snel sprake zijn van een belegging. De oude meester zal bij Mark en Sigrid derhalve niet worden belast in box 3.

De Chinese vaas is daarentegen aangekocht als speculatieve investering. Een beroep op de kunstvrijstelling in box 3 zal in dit geval daarom naar onze mening niet snel slagen. Na enig rekenwerk komen Sigrid en Mark er tot hun schrik achter dat (alleen al) de over het jaar 2021 verschuldigde inkomstenbelasting in verband met (het forfaitaire rendement uit) de Chinese vaas neerkomt op ruim € 400.000!

3.4.2 Periodieke gift

Mark en Sigrid hebben vernomen dat de (jaarlijkse) inkomstenbelastingheffing kan worden verlaagd door al bij leven (gedeeltelijk) uitvoering te geven aan de wens om het vermogen, zijnde de (opbrengst van de) Chinese vaas, toe te laten komen aan Stichting MP. Afhankelijk van de vorm van de gift kan deze geheel of gedeeltelijk in aftrek komen op het inkomen van Mark en/of Sigrid. Omdat een gift kwalificeert als een persoonsgebonden aftrekpost, kan de gift in principe in mindering komen op het inkomen uit zowel box 1, box 3 en box 2 (in die volgorde). Voor Mark en Sigrid zal dit onder meer betekenen dat zij het bedrag van de giftenaftrek kunnen verrekenen met de (fictieve) inkomsten uit de Chinese vaas (box 3).

Om niet te worden gehinderd door de voor een eenmalige gift geldende drempel en maximum (zie art. 6.39, lid 1 Wet IB 2001), onderzoeken Sigrid en Mark de mogelijkheid om hun inkomstenbelastingpositie te verbeteren door de vaas te schenken middels een periodieke gift.

De periodieke gift moet de vorm hebben van minimaal vijf jaarlijkse, vaste en gelijkmatige periodieke uitkeringen die uiteindelijk eindigen bij overlijden. Er is een bepaalde mate van onzekerheid vereist – waaraan bij afhankelijkheid van de periodieke gift van één leven geacht wordt te zijn voldaan – en de gift moet door Mark en Sigrid worden vastgelegd in een (notariële) akte.² De hoogte van de aftrek is afhankelijk van het inkomen van Mark en Sigrid en aftrekbaar tegen maximaal 43% in 2021, aflopend tot 37,05% vanaf 2023. Indien en voor zover de gift niet volledig kan worden afgetrokken in één jaar, wordt het restant doorgeschoven naar volgende jaren.

Mark en Sigrid kunnen overwegen om de periodieke gift ter zake van de Chinese vaas op een van de volgende manieren vorm te geven:

1. Bij schenking van de Chinese vaas als periodieke gift gaat de eigendom daarvan jaarlijks in gelijke gedeelten over naar de ANBI. Er zal een nauwkeurige verdeling worden vastgesteld over de looptijd van de periodieke gift op basis van de waarde van de Chinese vaas. Bij een verondersteld forfaitair rendement van € 1,5 miljoen per jaar zou de periodieke gift kunnen wor-

² Met ingang van 1 januari 2021 moet de waarde in het economische verkeer van (periodieke) giften in natura worden vermeld in een onderhandse akte van schenking. Deze maatregel moet fouten in de giftenaftrek beperken (besluit 31 december 2020, nr. 2020-0000246185, par. 2.4).

den gedaan in zestien gelijke termijnen. Hierdoor zou het (geschatte) forfaitaire rendement bij de huidige uitgangspunten kunnen worden 'weggepoetst' met de giftenaftrek in de komende zestien jaar. Praktische nadelen van deze vormgeving zijn de beperking voor de ANBI om over het vermogen te kunnen beschikken en de jaarlijkse waardebepaling van de vaas om te komen tot het juiste bedrag aan giftenaftrek.

2. Een alternatief is om de Chinese vaas te verkopen aan de ANBI. Als gevolg hiervan verkrijgt de ANBI een schuld aan Mark en Sigrid. De koopsom wordt vervolgens in de vorm van periodieke giften geschonken (de periodieke gift wordt verrekend met de schuld die tussentijds wordt omgezet in een lening onder zake-lijke voorwaarden). Uiteraard kunnen de bedragen ook eerst periodiek worden geschonken, waarna de ANBI de Chinese vaas koopt. Mogelijke complicatie in deze variant is de eventuele tussentijdse waardefluctuatie van de Chinese vaas.
3. Teneinde de genoemde praktische/financiële complicaties zoveel mogelijk te voorkomen en tevens aan Sigrid en Mark nog enige financiële speelruimte te geven, zouden zij wellicht het beste kunnen overwegen om de Chinese vaas (liefst op het hoogtepunt van zijn waarde) zelf te verkopen en (een gedeelte van) de opbrengst aan de Stichting MP te schenken door middel van een goed geplande periodieke gift.

3.5 *Vraagstelling 5: invloed van certificeren van kunst op fiscale faciliteiten?*

Om te voorkomen dat de zeggenschap over de kunst van Sigrid en Mark (toch) bij iemand anders komt te berusten dan bij henzelf, zou kunnen worden overwogen om zowel de oude meester als de Chinese vaas over te dragen aan een stichting administratiekantoor (STAK), waartegenover deze STAK certificaten uitgeeft die het economische belang vertegenwoordigen. Sigrid en/of Mark kan de volledige zeggenschap behouden ter zake van de kunst, ondanks het feit dat de certificaten in bezit zijn van een ander.

Het is van groot belang om in dit verband na te gaan welke invloed een dergelijke certificering zou kunnen hebben op de hiervoor besproken fiscale faciliteiten. Na de certificering van de kunst bestaat het bezit van Sigrid en Mark immers strikt genomen niet meer uit de kunst zelf, maar uit certificaten die slechts de economische waarde ervan vertegenwoordigen (economische eigendom). Er moet dan ook rekening worden gehouden met het feit dat de Belastingdienst de vrijstelling van kunst in box 3 niet zal willen toekennen. Indien de certificaten op basis van de op maat gemaakte administratievoorwaarden voldoende zijn te vereenzelvigen met de kunst zelf, dan is het naar onze mening wenselijk en mogelijk om, onder omstandigheden, toch gebruik te kunnen maken van de kunstvrijstelling in box 3. Het is hierbij echter ten zeerste aan te bevelen om dit punt vooraf met de Belastingdienst af te stemmen.

4. Slot

Aan de hand van een fictieve casus hebben wij in dit artikel enkele fiscale aandachtspunten ten aanzien van kunst geschetst. Zonder dat wij hierbij uitputtend te werk zijn gegaan, is naar onze mening voldoende duidelijk geworden dat (waardevolle) kunst vanuit fiscaal oogpunt speciale aandacht verdient. Er zijn bijzondere fiscale faciliteiten die onder omstandigheden tot een aanzienlijke verlichting van belastingdruk kunnen leiden. De casus heeft echter tevens duidelijk gemaakt dat er naast fiscaal-technische belemmeringen, ook praktische en/of civiel-rechtelijke issues zijn waarmee bij een passende estate planning met het oog op de kunst rekening moet worden gehouden. Bij twijfel over de fiscale uitwerking van een van de faciliteiten kan afstemming met de Belastingdienst mogelijk uitkomst bieden.

Informatie: Bom.Hans@kpmg.com en
Nijhuis.Danique@kpmg.com